

Göran Westberg
Trafikplanering
08-508 273 61
goran.westberg@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2008-03-18

Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015, remiss

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen från kommunstyrelsen överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande.
2. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Anette Scheibe
Avdelningschef

Staffan Forsell
Enhetschef

Sammanfattning

Miljöborgarrådet har uppdragit åt miljöförvaltningen att undersöka vad som krävs för att nå utsläppsminskningar av växthusgaser till målnivåerna 3,5 respektive 3,0 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) per stockholmare år 2015. I uppdraget ingår även att ge förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att nå dessa mål. I miljöförvaltningens rapport uppskattas att utsläppen i staden kommer att ligga på ungefär 3,5 ton per person år 2015. 2005 var utsläppen 4,0 ton per person. Med trängselskatt och två nya biobränslekraftvärmeverk beräknas nivån bli 3,1 ton per person.

Trafikkontoret anser att redovisningen kan bli tydligare om den skiljer på åtgärder där staden har rådighet att påverka samt åtgärder där staden saknar rådighet för påverkan. Ansvaret för åtgärder bör tydligt pekats ut till berörda förvaltningar och bolag.

Trafikkontorets ingivna förslag till miljöförvaltningen för minskning av koldioxidutsläppen består av utbyte av armatur i gatubelysningen och utbyte av delar i gatuvärmesystemet.

Kontoret redogör kort för vad kontoret kan göra i utsläppshänseende i egenskap av väghållare fram till 2015. För kontoret gäller främst att verka för att andelen personer som åker kollektivt, går eller cyklar ska öka och att andelen miljöfordon och andelen förnybara bränslen ökar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har översänt en rapport om minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad 2015 för yttrande till bl.a. trafikkontoret. Rapporten har utarbetats av miljöförvaltningen i samarbete med bl.a. KTH. (Länk till rapporten <http://www.stockholm.se/Extern/Templates/Page.aspx?id=183836>.) Förslag till åtgärder för att minska växthusgaserna har inkommit från flertalet av stadens förvaltningar och bolag. Remisstiden har satts till 2008-03-19.

Bakgrunden till miljöförvaltningens arbete är ett uppdrag av miljöborgarrådet att undersöka vad som krävs samt att ge förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att nå utsläppsminskningar av växthusgaser till målnivåerna 3,5 respektive 3,0 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) per stockholmare år 2015. År 2005 låg utsläppen på cirka 4,0 (CO₂e) per person.

Miljöförvaltningens rapport

Rapporten kan sammanfattas som en analys i syfte att belysa förutsättningarna att minska utsläppen av växthusgaser. I rapporten behandlas först helheten och därefter i turordning värme, el, transporter och avfall. I arbetet med utsläppen av växthusgaser har dessa avgränsats till att omfatta fossil koldioxid (CO₂) fossil metan (CH₄) och lustgas (NO₂) från uppvärmning, el, och transporter i Stockholm stad. Eftersom metan och lustgas har starkare växthuseffekt har utsläppen räknats om till koldioxidekvivalenter (CO₂e). Utsläppen har vidare begränsats till vad som sker inom Stockholms kommungräns. Resor med bil, tåg och flyg utanför kommungränsen ingår inte i beräkningen.

KTH har utarbetat ett referensscenario över växthusgasutsläpp fram till 2015. Scenariot ger en uppskattning av hur stora utsläppen kommer att vara 2015 och därmed en uppskattning av hur stora minskningar som krävs för att uppnå målnivåerna 3,5 respektive 3,0 ton per person.

Med en ökad befolkning ökar energianvändningen och trafikarbetet om ingen effektivisering eller minskning av användningen sker. Uppvärmningen har effektiviserats i Stockholm genom bl.a. övergång från oljepannor till fjärrvärme. Denna utveckling antas fortgå. För el antas utvecklingen ligga still enligt uppgift från Energimyndigheten. I referensscenariot antas transportarbetet öka mer än befolkningen vilket betyder att trafikarbetet per invånare ökar. Med sjunkande totala utsläpp och en ökad befolkning mellan 2005 -2015 sjunker enligt rapporten utsläppen per person till 2015. Bland annat minskar utsläppen i värmesektorn från cirka 53 % år 2000 till 39 % 2015. För referensscenariets ”nollalternativ”, business as usual, sjunker utsläppen till 3,5 ton per invånare. Inräknas trängselskatt och nya kraftvärmeverk landar utsläppen på nivån 3,1 ton per invånare. I miljöprogrammet 2008-2011 är nivån fastlagd till 3,6 ton vid utgången av 2011. Ovan klargörs att utsläppen med nuvarande utveckling kan nå nivån 3,1 ton per person. För att säkerställa denna ambition har i rapporten förordats att det behövs en marginal om 0,2 ton.

Trafikkontoret förslag till minskning av koldioxid

Som följd av miljöförvaltningens uppdrag har kontoret på anmodan av förvaltningen inventerat möjliga förslag till minskning av koldioxidutsläpp. De besparingsförslag som kontoret framfört är utbyte av armatur i gatubelysningen, utbyte av delar av gatuvärmesystemet och som en möjlig åtgärd att samla in mer biologiskt avfall och använda det för biogasproduktion. Kontoret beräknar minskningen till 685 ton CO₂e för gatubelysningen och gatuvärmesystemet. Kostnad för dessa åtgärder beräknas till 69 mkr varav för byte av belysningsarmatur 63 mkr. Utbytet av armatur sker under 4 år med början i år. Beträffande biogasproduktionen beräknas denna ge 6400-7900 ton (CO₂e) per år. Kostnaden beräknas till 16-170 mkr. För stadens förvaltningar och bolag har i utredningen angetts att minskningen uppgår till ca 100.000 ton (CO₂e) år 2015 . Den relativt låga minskningen för byte av armatur- och gatuvärmeförslagen får ses mot bakgrund att en minskning av koldioxidutsläpp har störst potential när det gäller uppvärmning av byggnader. Kontoret äger inga lokaler utan hyr dessa. Förutsättningarna att påverka energiåtgång är därför mindre för kontoret när det gäller lokalåtgärder.

Trafikkontorets synpunkter

Allmänt

Ansträngningarna att minska utsläppen i Sverige har varit framgångsrika främst med fastigheter och dess uppvärmning. När det gäller minskning inom

transportområdet har Sverige inte kommit lika långt. Kontoret finner förslaget om en genomlysning av stadens möjligheter att minska koldioxidutsläppen bra. Uppdraget att undersöka vad som krävs för att reducera utsläppen till 3,0 respektive 3,5 ton (CO₂e) är ett vittomfattande uppdrag som berör aktörer såväl utanför stadens rådighet som utanför kommungränsen. Miljöförvaltningen anför att staden med pågående utveckling kan antas komma att nå målnivån 3,1 ton per person 2015. Steget från 3,5 ton till 3,1 ton förutsätter att trängselskatt och två nya biokraftvärmeverk etableras. Kontoret finner ingen grund för att göra annan bedömning än miljöförvaltningen. Beträffande resterade del inklusive säkerhetsmarginal om 0,2 ton för att nå 3,0 ton per person saknar kontoret uppgifter i redovisningen om vilka åtgärder som krävs för att nå målet. I redovisningen av uppdraget har de generella åtgärderna och de specifika åtgärderna inte åtskiljts på ett bra sätt. Kontoret anser att redovisningen av uppdraget blir tydligare om denna delas upp i vad staden har rådighet att påverka och vad staden inte har rådighet över. Om förvaltningar och bolag pekats ut med förslag till uppdrag att genomföra vissa utsläppsminskningar samtidigt som dess finansiering klarläggs blir rapporten liksom uppdragen tydligare. Förvaltningar och bolag får då en återkoppling och kan kommentera och redogöra för möjligheterna att genomföra de presenterade förslagen.

Kontoret som väghållare

I rapporten framhålls vikten av minskning av transportsektorns bidrag till koldioxidutsläpp. Kontoret konstaterar att trafikfrågorna i staden i stor utsträckning är reglerad genom lagstiftning och annan författning. Kontorets möjligheter att minska utsläppen från fordon i trafik på stadens gator och trafikleder till 2015 är därför begränsad. Staten reglerar fordons utförande och konstruktion och därmed utsläppen av avgaser. Utformningen av gatunätet styrs av detaljplaner och lokala trafikföreskrifter. Att i grunden förändra detta förhållande är en långsiktig fråga som är komplex och kräver noggranna överväganden. Kortsiktigt kan kontoret i enlighet med miljöprogrammet verka för att andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går ökar, samt andelen miljöfordon och andelen förnybart bränsle ökar. På systemnivå bedömer kontoret att översiktsplanen liksom den regionala utvecklingsplanen är strategiska instrument för utveckling.

Kontorets egna transporter

Som framgår av rapporten föreslås minskade utsläpp vid tjänsteresor. Kontoret följer vad som fastlagts i gällande miljöprogram 2008-2011. Kontoret har också möjligheter att påverka utsläpp av växthusgaser genom villkor vid upphandling av varor och tjänster och entreprenader. I största möjliga utsträckning ska kontorets bilpark vara miljöbilar som leasas eller ingå i bilpooler.

Kontorets lokaler

I rapporten anges följande möjligheter för energieffektivisering inom kontorslokaler:

1. Skapa fungerande rutiner där hyresgästen rapporterar till fastighetsförvaltaren om vilka tider som lokaler används. Fastighetsförvaltaren ställer då in drifttider för ventilationsfläktarna.
2. Förse alla datoriserade arbetsplatser med ett grenuttag med strömbrytare så att dator, skärm, högtalare, mobiltelefonladdare, transformatorer till platsbelysning m.m. stängs av helt då arbetsplatsen inte används.
3. Aktivera energisparläge på alla datorer.
4. Koppla skrivare och kopiatorer via tidur som stänger av apparaterna vid arbetsdagens slut
5. Skapa rutiner så att belysningen släcks i lokaler där ingen vistas
6. Installera närvarostyrning av belysning i lokaler där människor vistas viss tid som: trapphus, korridorer, sammanträdesrum, toaletter, förråd, garage m.m.

Kontoret anser att dessa förslag är bra och förutsätter ett nära samarbete med fastighetsförvaltaren då de i flera fall kräver installationer i elnätet. Kostnader för dessa installationer och införande av rutiner bör falla på fastighetsförvaltaren då besparingen i elkostnad inte kommer kontoret till del.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen översänder detta utlåtande till kommunstyrelsen.

Slut